

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

13 martie 2019*

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Politica privind imigrarea – Dreptul la reîntregirea familiei – Directiva 2003/86/CE – Excluderi din domeniul de aplicare al directivei – Articolul 3 alineatul (2) litera (c) – Excluderea persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară – Extinderea în temeiul dreptului național a dreptului la reîntregirea familiei pentru persoanele menționate – Competența Curții – Articolul 11 alineatul (2) – Lipsa documentelor justificative oficiale care să ateste legături de familie – Explicații considerate ca fiind insuficient de plauzibile – Obligații care incumbă autorităților statelor membre de a efectua demersuri suplimentare – Limite”

În cauza C-635/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Tribunalul din Haga, judecând în Haarlem, Țările de Jos), prin decizia din 14 noiembrie 2017, primită de Curte în aceeași zi, în procedura

E.

împotriva

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul A. Arabadjiev (raportor), președinte de cameră, domnul T. von Danwitz, doamna M. Berger și domnii C. Vajda și P. G. Xuereb, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 17 octombrie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru E., de M. L. van Riel și de C. J. Ullersma, avocatul;
- pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman și de C. S. Schillemans, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de G. Wils și de C. Cattabriga, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 29 noiembrie 2018,

* Limba de procedură: neerlandeza.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 alineatul (2) litera (c) și a articolului 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei (JO 2003, L 251, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 164).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între E., un minor de cetățenie eritreeană care locuiește în Sudan, pe de o parte, și Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (secretarul de stat pentru securitate și justiție, Țările de Jos) (denumit în continuare „secretarul de stat”), pe de altă parte, în legătură cu respingerea de către acesta din urmă a cererii de reîntregire a familiei introdusă, în favoarea lui E., de doamna A., resortisant eritreeană care beneficiază de protecție subsidiară în Țările de Jos și care pretinde că este mătușa și tutoarea lui E.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2003/86

- 3 Potrivit considerentului (8) al Directivei 2003/86:
„O atenție deosebită ar trebui acordată situației refugiaților, ca urmare a motivelor care i-au constrâns să își părăsească țara și care îi împiedică să ducă o viață în familie normală în țara lor. Prin urmare, ar trebui prevăzute condiții mai favorabile pentru exercitarea dreptului acestora la reîntregirea familiei.”
- 4 Articolul 2 din Directiva 2003/86, care figurează în capitolul I al acesteia din urmă, intitulat „Dispoziții generale”, prevede următoarele:
„În sensul prezentei directive:
(a) «resortisant al unei țări terțe» înseamnă orice persoană care nu este cetățean al Uniunii în sensul articolului 17 alineatul (1) din tratat;
(b) «refugiat» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe sau apatrid care beneficiază de statutul de refugiat în sensul Convenției privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951, astfel cum a fost modificată prin protocolul semnat la New York la 31 ianuarie 1967;
(c) «susținător al reîntregirii» înseamnă un resortisant al unei țări terțe care are reședința în mod legal într-un stat membru și care solicită reîntregirea familiei sau ai cărui membri de familie solicită reîntregirea;
(d) «reîntregirea familiei» înseamnă intrarea și șederea într-un stat membru a membrilor familiei unui resortisant al unei țări terțe care are reședința în mod legal în respectivul stat membru, în scopul menținerii unității familiale, indiferent dacă legăturile de familie sunt anterioare sau posterioare intrării susținătorului reîntregirii;
(e) «permis de ședere» înseamnă orice autorizație eliberată de autoritățile unui stat membru, care permite unui resortisant al unei țări terțe să locuiască în mod legal pe teritoriul respectivului stat membru [...];

[...]”

- 5 Articolul 3 din directiva menționată, care figurează de asemenea în capitolul I al acesteia, prevede următoarele:

„(1) Prezenta directivă se aplică atunci când susținătorul reîntregirii este titularul unui permis de ședere eliberat de un stat membru pentru o perioadă de valabilitate mai mare sau egală cu un an, care are perspective întemeiate de a obține un drept de ședere permanent, dacă membrii familiei sale sunt resortisanți ai unei țări terțe, indiferent de statutul lor juridic.

(2) Prezenta directivă nu se aplică atunci când susținătorul reîntregirii este un resortisant al unei țări terțe

[...]

(c) autorizat să locuiască într-un stat membru în temeiul unei forme subsidiare de protecție, în conformitate cu obligațiile internaționale, cu legislațiile interne sau cu practicile statelor membre, sau care solicită o autorizare de ședere în acest temei și este în așteptarea unei decizii cu privire la statutul său.

[...]

(5) Prezenta directivă nu aduce atingere posibilității statelor membre de a adopta sau de a menține condiții mai favorabile.”

- 6 Articolul 4 din Directiva 2003/86, care figurează în capitolul II al acesteia, intitulat „Membrii familiei”, prevede, la alineatul (1), următoarele:

„Statele membre autorizează intrarea și șederea, în conformitate cu prezenta directivă și sub rezerva respectării condițiilor prevăzute de capitolul IV, precum și la articolul 16, a următorilor membri ai familiei:

[...]

(c) copiii minori, inclusiv copiii adoptați, ai susținătorului reîntregirii, atunci când acesta exercită drepturile părintești asupra copiilor și aceștia se află în întreținerea sa. [...]

[...]

Copiii minori menționați de prezentul articol trebuie să aibă sub vârsta majoratului stabilită prin lege în statul membru în cauză și să nu fie căsătoriți.

[...]”

- 7 Potrivit articolului 5 din această directivă, care figurează în capitolul III din aceasta, intitulat „Depunerea și examinarea cererii”:

„(1) Statele membre stabilesc dacă, în scopul exercitării dreptului la reîntregirea familiei, o cerere de intrare și de ședere trebuie depusă pe lângă autoritățile competente ale statului membru în cauză fie de către susținătorul reîntregirii, fie de către membrii familiei.

(2) Cererea este însoțită de documente justificative care dovedesc legăturile de familie și respectarea condițiilor prevăzute la articolele 4 și 6 și, după caz, la articolele 7 și 8, precum și de copii certificate ale documentelor de călătorie ale membrilor familiei.

După caz, pentru a obține dovada existenței legăturilor de familie, statele membre pot organiza interviuri cu susținătorul reîntregirii și cu membrii familiei sale și orice alte cercetări pe care le consideră necesare.

[...]

(4) De îndată ce este posibil și, în orice caz, nu mai târziu de nouă luni de la data depunerii cererii, autoritățile competente ale statului membru notifică în scris persoanei care a depus o cerere decizia în legătură cu aceasta.

În cazuri excepționale legate de complexitatea examinării cererii, termenul prevăzut la primul paragraf poate fi prelungit.

Decizia de respingere a cererii se motivează în mod corespunzător. Orice consecință a absenței unei decizii la expirarea termenului prevăzut la primul paragraf trebuie reglementată prin legislația internă a statului membru în cauză.

(5) În timpul examinării cererii, statele membre se asigură că acordă atenția cuvenită interesului superior al copilului minor.”

- 8 Articolul 10 din directiva menționată, care figurează în capitolul V al acesteia, intitulat „Reîntregirea familiei refugiaților”, prevede, la alineatul (2), următoarele:

„Statele membre pot autoriza reîntregirea familiei pentru alți membri ai familiei care nu sunt menționați la articolul 4, în cazul în care aceștia se află în întreținerea refugiatului.”

- 9 Articolul 11 din Directiva 2003/86, care figurează în același capitol V, prevede următoarele:

„(1) În ceea ce privește depunerea și examinarea cererii, se aplică articolul 5, sub rezerva alineatului (2) al prezentului articol.

(2) Atunci când un refugiat nu poate furniza documentele justificative oficiale care să ateste legăturile de familie, statul membru ține seama de alte dovezi ale existenței acestor legături, care trebuie apreciate în conformitate cu dreptul intern. O decizie de respingere a cererii nu se poate întemeia numai pe absența documentelor justificative.”

- 10 Capitolul VII din această directivă, referitor la „[s]anctiuni și căi de atac”, cuprinde articolele 16-18 din aceasta.

- 11 Articolul 16 alineatul (2) din directiva menționată prevede următoarele:

„De asemenea, statele membre pot respinge o cerere de intrare și de ședere în scopul reîntregirii familiei sau pot retrage permisul de ședere al unui membru al familiei sau pot refuza reînnoirea acestuia, în cazul în care se constată că:

(a) au fost utilizate informații false sau mincinoase sau documente false sau falsificate sau că s-a recurs la fraudă sau la alte mijloace ilegale;

[...]”

12 Articolul 17 din aceeași directivă prevede următoarele:

„Statele membre țin seama în mod adecvat de natura și soliditatea legăturilor de familie ale persoanei și de durata rezidenței sale în statul membru, precum și de existența unor legături familiale, culturale sau sociale cu țara de origine, în cazul respingerii unei cereri, al retragerii sau al refuzului de reînnoire al permisului de ședere, precum și în cazul luării unei măsuri de îndepărtare a susținătorului reîntregirii sau a membrilor familiei sale.”

Orientările pentru punerea în aplicare a Directivei 2003/86

13 Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European din 3 aprilie 2014 cu privire la orientările pentru punerea în aplicare a Directivei 2003/86 [COM(2014) 210, denumită în continuare „orientările”] conține următoarele pasaje:

„[...]”

3. Depunerea și examinarea cererii

[...]”

3.2. Dovezi justificative

În conformitate cu articolul 5 alineatul (2), o cerere de reîntregire a familiei este însoțită de:

(a) documente justificative pentru a dovedi relația de familie;

[...]”

Statele membre dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a decide dacă este oportun și necesar să se verifice dovezile care atestă legăturile de familie prin interviuri sau alte investigații, inclusiv teste ADN. Criteriile privind oportunitatea și necesitatea implică faptul că astfel de investigații nu sunt permise în cazul în care există alte mijloace adecvate și mai puțin restrictive de a stabili existența unei legături de familie. Fiecare cerere, documentele justificative care o însoțesc și oportunitatea și necesitatea interviurilor și a altor investigații trebuie să fie evaluate de la caz la caz.

[...]”

6. Reîntregirea familiei beneficiarilor de protecție internațională

6.1. Refugiați

[...]”

Comisia subliniază faptul că dispozițiile capitolului V trebuie interpretate ținând seama de principiile prevăzute la articolul 5 alineatul (5) și la articolul 17. Prin urmare, atunci când examinează cererile de reîntregire a familiei înaintate de refugiați, statele membre trebuie să efectueze o evaluare echilibrată și rezonabilă a tuturor intereselor implicate, în fiecare caz în parte, ținând seama în același timp în mod corespunzător de interesul superior al copiilor minori [...] Niciun factor considerat în mod separat nu poate determina în mod automat o decizie; fiecare dintre aceștia intră în ecuație ca unul dintre factorii relevanți [...]

[...]”

6.1.2. Lipsa documentelor justificative oficiale

Articolul 11 prevede că articolul 5 se aplică la depunerea și examinarea cererii, sub rezerva derogării cu privire la documentele justificative oficiale de la articolul 11 alineatul (2). Astfel, în conformitate cu articolul 5 alineatul (2), statele membre pot avea în vedere documente justificative pentru a stabili legătura de familie, precum și interviuri și alte investigații care se pot realiza dacă este oportun și necesar.

Cu toate acestea, situația specială a refugiaților care au fost nevoiți să își părăsească țara presupune că este adesea imposibil sau periculos pentru refugiați sau membrii familiei acestora să prezinte documente oficiale sau să intre în contact cu autoritățile diplomatice sau consulare din țara lor de origine.

Articolul 11 alineatul (2) afirmă explicit, fără a lăsa o marjă de apreciere, că lipsa documentelor justificative nu poate fi unicul motiv pentru respingerea unei cereri și obligă statele membre, în astfel de situații, «să țină seama de alte dovezi» ale existenței legăturii de familie. Întrucât astfel de «alte dovezi» trebuie să fie evaluate în conformitate cu legislația națională, statele membre dispun de o anumită marjă de apreciere, totuși acestea ar trebui să adopte norme clare care reglementează cerințele legate de dovezi. Exemple de «alte dovezi» pentru a stabili legăturile de rudenie pot fi declarații orale și/sau scrise de la solicitanți, interviuri cu membri ai familiei sau anchete efectuate asupra situației în străinătate. Declarațiile pot, de exemplu, să fie coroborate cu elemente doveditoare precum documente, materiale audiovizuale, orice documente sau elemente fizice (de exemplu diplome, dovada unor transferuri de bani etc.) sau cunoașterea unor fapte specifice.

Evaluarea individuală de la articolul 17 prevede ca statele membre să ia în considerare toți factorii relevanți atunci când examinează dovezile furnizate de solicitant, inclusiv vârsta, sexul, educația, contextul și statutul social, precum și aspectele culturale specifice. Comisia consideră că, în cazul în care persistă suspiciuni importante după examinarea altor tipuri de dovezi sau în cazul în care există indicii semnificative ale unei intenții de fraudă, testarea ADN poate fi utilizată ca ultim recurs [...] În astfel de cazuri, Comisia consideră că statele membre ar trebui să respecte principiile [Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICNUR)] cu privire la testarea ADN [...]

[...]

Dreptul neerlandez

- 14 Din decizia de trimitere reiese că Directiva 2003/86 a fost transpusă în ordinea juridică neerlandeză prin Vreemdelingenwet 2000 (Legea din 2000 privind străinii), Vreemdelingencirculaire 2000 (Circulara din 2000 privind străinii) și Werkinstructie 2014/9 (Instrucțiunea de serviciu 2014/9).
- 15 Instanța de trimitere, rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Tribunalul din Haga, judecând în Haarlem, Țările de Jos), precizează că Regatul Țărilor de Jos a transpus dispozițiile mai favorabile din capitolul V din această directivă, referitoare la reîntregirea familiei refugiaților, inclusiv dispozițiile facultative prevăzute de acesta. În special, Regatul Țărilor de Jos a ales să aplice directiva menționată beneficiarilor de protecție subsidiară, deși, potrivit articolului 3 alineatul (2) litera (c) din aceeași directivă, ea nu li se aplică. Legiuitorul neerlandez a făcut astfel acest capitol V aplicabil în mod direct și necondiționat situației lor.
- 16 Circulara din 2000 privind străinii și Instrucțiunea de serviciu 2014/9 se referă printre altele la aprecierea dovezii existenței legăturilor de familie între susținătorul reîntregirii și resortisantul unei țări terțe în favoarea căruia este formulată cererea de reîntregire a familiei. Din acestea reiese că secretarul de stat admite această cerere atunci când s-a stabilit că resortisantul unei țări terțe face parte în mod real din familia susținătorului reîntregirii.

- 17 În această privință, susținătorul reîntregirii trebuie să demonstreze, potrivit instanței de trimitere, că respectivul resortisant al unei țări terțe a făcut parte în mod real din familia sa înaintea sosirii susținătorului reîntregirii în Țările de Jos și că această legătură de familie nu a fost ruptă. Deși susținătorul reîntregirii trebuie, în principiu, să facă această dovadă prin intermediul documentelor, acestuia i se permite totuși, în lipsa unor astfel de documente, să furnizeze informații suplimentare sau explicații plauzibile, credibile și coerente cu privire la apartenența reală la familia sa a respectivului resortisant al unei țări terțe. În special, pentru a aprecia dacă un pupil face parte în mod real din familia susținătorului reîntregirii, se ține seama, printre altele, de motivul pentru care pupilul a fost primit în această familie.
- 18 În sfârșit, în cazul imposibilității stabilirii existenței unei legături de familie efective prin intermediul documentelor oficiale sau al unei analize ADN, este posibil să se recurgă la un interviu care să cuprindă întrebări de identificare. Instanța de trimitere arată că aceasta este situația, printre altele, în ceea ce privește pupili în cadrul procedurii de reîntregire a familiei.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 19 Doamna A. și fiica sa locuiesc din 11 martie 2015 în mod legal în Țările de Jos în calitate de beneficiare de protecție subsidiară, în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2003/86. La 16 aprilie 2015, doamna A. a introdus în favoarea lui E. o cerere de reîntregire a familiei la autoritățile competente neerlandeze.
- 20 În susținerea acestei cereri, ea a furnizat o declarație a Frontului de Eliberare a Eritreei din 6 aprilie 2015 (denumită în continuare „declarația FEE”), din care ar reieși că este mătușa lui E. și tutoarea acestuia de la decesul părinților săi biologici, survenit când el avea cinci ani. Ea a mai arătat că, de la fuga lor din Eritreea, intervenită în cursul anului 2013, când E. avea vârsta de zece ani, acesta locuise cu ea în Sudan, până când ea a plecat în Țările de Jos. În prezent, E. ar locui tot în Sudan și ar fi plasat într-o familie substitutivă.
- 21 Prin decizia din 12 mai 2016, secretarul de stat a respins cererea de reîntregire a familiei.
- 22 Secretarul de stat s-a întemeiat, mai întâi, pe faptul că niciun document justificativ oficial nu fusese furnizat pentru a atesta realitatea legăturilor de familie dintre E. și doamna A., singurul document prezentat în acest scop, și anume declarația FEE, fiind eliberat în mod neautorizat. În continuare, secretarul de stat a constatat că nu fusese prezentată nicio explicație plauzibilă cu privire la imposibilitatea de a furniza documente justificative oficiale, deși Eritreea eliberează documente de acest tip, precum certificate de deces și de tutelă, cărți de identitate sau chiar carnet de elev sau de student. În sfârșit, secretarul de stat a adăugat că, având în vedere aceste împrejurări, cererea de reîntregire a familiei putea fi respinsă fără să mai fie necesar să organizeze un interviu cu E. sau cu doamna A. pentru a stabili realitatea legăturii lor de familie.
- 23 Reclamația formulată împotriva acestei decizii a fost respinsă printr-o decizie de confirmare din 27 octombrie 2016.
- 24 Întrucât a fost introdusă o acțiune în anulare la instanța de trimitere împotriva respingerii cererii de reîntregire a familiei în discuție în litigiul principal, la 18 mai 2017 a avut loc o ședință. Ulterior, cauza a fost reatribuită unui complet colegial, iar la 13 septembrie 2017 a avut loc o a doua ședință.
- 25 Instanța de trimitere precizează că, în cursul acestei din urmă ședințe, secretarul de stat a renunțat la obiecțiile sale referitoare la identitatea lui E. și a doamnei A., precum și la existența unei legături biologice între aceste două persoane. De asemenea, secretarul de stat a renunțat să invoce lipsa documentelor justificative oficiale în ceea ce privește tutela doamnei A. asupra lui E., întrucât, în dreptul eritreean, o astfel de tutelă ar fi acordată de drept. Rezultă, potrivit acestei instanțe, că

singurele elemente încă contestate în litigiul principal sunt cele care se referă la lipsa certificatelor de deces ale părinților biologici ai lui E. și la caracterul plauzibil al explicațiilor furnizate în această privință de doamna A.

- 26 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la interpretarea articolului 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86 și, în special, se întreabă dacă statul membru în cauză este obligat să „[țină] seama de alte dovezi ale existenței [legăturilor de familie]” în cazul în care refugiatul nu prezintă nicio explicație plauzibilă cu privire la incapacitatea sa de a furniza documente justificative oficiale.
- 27 Aceeași instanță ridică însă, în lumina Hotărârii din 18 octombrie 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, punctele 53-56), problema competenței Curții de a răspunde la o asemenea întrebare în cauza principală, arătând că, deși situația doamnei A., care are numai calitatea de beneficiar al protecției subsidiare, nu intră în domeniul de aplicare al dispozițiilor acestei directive, acestea din urmă au devenit, în temeiul dreptului neerlandez, direct și necondiționat aplicabile unei astfel de situații.
- 28 În aceste condiții, rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Tribunalul din Haga, judecând în Haarlem) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Ținând seama de dispozițiile articolului 3 alineatul (2) litera (c) din Directiva [2003/86], precum și de Hotărârea din 18 octombrie 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), Curtea este competentă să răspundă la întrebările preliminare adresate de o instanță neerlandeză, care privesc interpretarea unor dispoziții din această directivă, în cadrul unui litigiu care are ca obiect dreptul de ședere al unui membru de familie al unui beneficiar al protecției subsidiare în cazul în care, potrivit dispozițiilor dreptului neerlandez, directiva menționată a fost declarată aplicabilă în mod direct și necondiționat beneficiarilor de protecție subsidiară?
- 2) Articolul 11 alineatul (2) din Directiva [2003/86] trebuie interpretat în sensul că se opune respingerii unei cereri de reîntregire a familiei a unui refugiat numai din cauza faptului că acesta nu furnizează, în cadrul cererii sale, documentele justificative oficiale care să ateste legăturile de familie

sau

articolul 11 alineatul (2) din Directiva [2003/86] trebuie interpretat în sensul că nu se opune respingerii unei cereri de reîntregire a familiei a unui refugiat numai din cauza lipsei documentelor justificative oficiale care să ateste legăturile de familie decât dacă acesta din urmă a oferit o explicație plauzibilă pentru faptul că nu a furnizat documentele justificative menționate și pentru afirmația sa că în continuare nu poate furniza aceste documente justificative?”

Procedura în fața Curții

- 29 Instanța de trimitere a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie judecată potrivit procedurii preliminare de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 30 La 23 noiembrie 2017, Camera întâi a Curții a decis, după ascultarea avocatului general, că nu era necesar să se dea curs acestei cereri.
- 31 Cu toate acestea, prin decizia din 27 noiembrie 2017, președintele Curții a decis ca prezenta cauză să fie judecată cu prioritate, conform articolului 53 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 32 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Curtea este competentă, în temeiul articolului 267 TFUE, să interpreteze articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86 într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care o instanță este chemată să se pronunțe cu privire la o cerere de reîntregire a familiei formulată de un beneficiar al statutului conferit prin protecția subsidiară, atunci când această dispoziție a devenit, în temeiul dreptului național, direct și necondiționat aplicabilă unei astfel de situații.
- 33 Articolul 3 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2003/86 precizează printre altele că această directivă nu se aplică atunci când susținătorul reîntregirii este un resortisant al unei țări terțe autorizat să locuiască într-un stat membru în temeiul unei forme subsidiare de protecție, în conformitate cu obligațiile internaționale, cu legislațiile interne sau cu practicile statelor membre.
- 34 Din aceasta rezultă că Directiva 2003/86 trebuie interpretată în sensul că nu se aplică resortisanților unor țări terțe care sunt membri de familie ai unui beneficiar al statutului conferit prin protecția subsidiară, precum doamna A. (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B, C-380/17, EU:C:2018:877, punctul 33).
- 35 Reiese totuși dintr-o jurisprudență constantă a Curții că aceasta este competentă să se pronunțe asupra unei cereri de decizie preliminară referitoare la dispoziții de drept al Uniunii în cazuri în care, deși situația de fapt din litigiile principale nu intră direct în domeniul de aplicare al acestui drept, dispozițiile dreptului menționat au devenit aplicabile în temeiul dreptului național ca urmare a unei trimeri pe care acesta din urmă o face la conținutul acelor dispoziții (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B, C-380/17, EU:C:2018:877, punctul 34, precum și jurisprudența citată).
- 36 Astfel, în asemenea cazuri, există un interes cert al Uniunii Europene ca, pentru evitarea unor viitoare divergențe de interpretare, dispozițiile preluate din dreptul Uniunii să primească o interpretare uniformă (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B, C-380/17, EU:C:2018:877, punctul 35, precum și jurisprudența citată).
- 37 Astfel, o interpretare dată de Curte dispozițiilor de drept al Uniunii în situații care nu intră în domeniul de aplicare al acestora se justifică atunci când dispozițiile menționate au devenit, în temeiul dreptului național, direct și necondiționat aplicabile unor asemenea situații pentru a se asigura un tratament identic acestor situații și situațiilor care intră în domeniul de aplicare al respectivelor dispoziții (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B, C-380/17, EU:C:2018:877, punctul 36, precum și jurisprudența citată).
- 38 În speță, instanța de trimitere, singura competentă să interpreteze dreptul național în cadrul sistemului de cooperare judiciară stabilit de articolul 267 TFUE (a se vedea prin analogie Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B, C-380/17, EU:C:2018:877, punctul 37, precum și jurisprudența citată), a precizat că legiuitorul neerlandez a decis să asigure beneficiarilor statutului conferit prin protecția subsidiară un tratament mai favorabil decât cel prevăzut de Directiva 2003/86, aplicându-le normele privind refugiații prevăzute de această directivă. Instanța menționată a dedus din aceasta că, în temeiul dreptului neerlandez, era ținută să aplice articolul 11 alineatul (2) din directiva menționată în cauza principală.

- 39 În aceste condiții, este necesar să se considere că această dispoziție a devenit, în temeiul dreptului neerlandez, direct și necondiționat aplicabilă unor situații precum cele în discuție în litigiul principal și că există, prin urmare, un interes cert al Uniunii ca Curtea să se pronunțe cu privire la cererea de decizie preliminară (a se vedea prin analogie Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B, C-380/17, EU:C:2018:877, punctul 38).
- 40 Astfel, Curtea a statuat deja că, în cazul în care condiția enunțată la punctul 37 din prezenta hotărâre este îndeplinită, competența sa poate fi de asemenea stabilită în situații care intră sub incidența unui caz de excludere expresă din domeniul de aplicare al unui act al Uniunii (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 37, precum și jurisprudența citată).
- 41 În acest context, nu este rezonabil ca competența Curții să varieze în funcție de împrejurarea că domeniul de aplicare al dispoziției relevante a fost delimitat prin intermediul unei definiții pozitive sau prin instituirea anumitor cazuri de excludere, aceste două tehnici legislative putând fi utilizate fără distincție (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 39).
- 42 În plus, deși instanța de trimitere arată că îndoielile sale cu privire la competența Curții rezultă din Hotărârea din 18 octombrie 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), trebuie să se arate că în cauza principală nu se regăsesc particularitățile care caracterizau cauza în care a fost pronunțată acea hotărâre (a se vedea prin analogie Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctele 41-43).
- 43 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare că Curtea este competentă, în temeiul articolului 267 TFUE, să interpreteze articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86 într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care instanța de trimitere este chemată să se pronunțe cu privire la o cerere de reîntregire a familiei formulată de un beneficiar al statutului conferit prin protecția subsidiară, atunci când această dispoziție a devenit, în temeiul dreptului național, direct și necondiționat aplicabilă unei astfel de situații.

Cu privire la a doua întrebare

- 44 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86 trebuie să fie interpretat în sensul că se opune, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, în care o cerere de reîntregire a familiei a fost formulată de o susținătoare a reîntregirii care beneficiază de statutul conferit prin protecția subsidiară în favoarea unui minor a cărui mătușă și pretinsă tatoare este și care locuiește în calitate de refugiat și fără o legătură de familie într-o țară terță, respingerii acestei cereri pentru simplul motiv că susținătoarea reîntregirii nu a furnizat documentele justificative oficiale care să ateste decesul părinților biologici ai minorului și, prin urmare, caracterul efectiv al legăturilor de familie cu acesta, și considerării, de către autoritățile competente, ca neplauzibilă a explicației pe care susținătoarea reîntregirii a prezentat-o pentru a-și justifica incapacitatea de a furniza astfel de documente doar pe baza informațiilor generale disponibile referitoare la situația din țara de origine, fără luarea în considerare a situației concrete a susținătoarei reîntregirii și a minorului, precum și a dificultăților speciale cu care ei s-au confruntat, potrivit afirmațiilor acestora, înainte și după fuga din țara lor de origine.

Cu privire la obiectivul urmărit de Directiva 2003/86

- 45 În această privință, trebuie amintit că obiectivul urmărit de Directiva 2003/86 este favorizarea reîntregirii familiei și că această directivă urmărește, în plus, să acorde o protecție resortisanților unor țări terțe, în special minorilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 69).

- 46 În acest context, articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată impune statelor membre obligații pozitive precise, cărora le corespund drepturi subiective clar definite. Acesta le obligă, în ipotezele stabilite de aceeași directivă, să permită reîntregirea familiei anumitor membri ai familiei susținătorului reîntregirii fără a putea exercita marja lor de apreciere (Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul/Consiliul, C-540/03, EU:C:2006:429, punctul 60, precum și Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 70).
- 47 Printre membrii familiei susținătorului reîntregirii a căror intrare și ședere trebuie să fie autorizată de statul membru în cauză se numără, conform articolului 4 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86, „copiii minori, inclusiv copiii adoptați, ai susținătorului reîntregirii, atunci când acesta exercită drepturile părintești asupra copiilor și aceștia se află în întreținerea sa”.
- 48 În plus, potrivit articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86, statele membre pot autoriza reîntregirea familiei pentru alți membri ai familiei care nu sunt menționați la articolul 4 din această directivă, în cazul în care aceștia se află în întreținerea refugiatului.
- 49 În această privință, instanța de trimitere a precizat că dreptul neerlandez autorizează reîntregirea familiei pentru pupili cu care susținătorul reîntregirii are legături de familie efective și că autoritățile neerlandeze sunt obligate să autorizeze reîntregirea familiei solicitată dacă este stabilită existența unei legături de familie efective între susținătorul reîntregirii și un pupil.
- 50 În speță, întrucât E. este, potrivit susținerilor doamnei A., pupilul acesteia, rezultă că cererea de reîntregire a familiei în discuție în litigiul principal este susceptibilă să intre, cel puțin, în sfera situației prevăzute la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86 și că, dacă această ipoteză ar fi dovedită, dreptul neerlandez ar impune autorităților neerlandeze obligația de a autoriza reîntregirea familiei solicitată.
- 51 Prin urmare, pentru motive analoge celor enunțate la punctul 38 din prezenta hotărâre, trebuie să se considere că articolul 11 din această directivă a devenit, în temeiul dreptului neerlandez, aplicabil unei situații cum este cea în discuție în litigiul principal.

Cu privire la examinarea de către autoritățile naționale competente a unei cereri de reîntregire a familiei

- 52 În ceea ce privește examinarea care trebuie efectuată de autoritățile naționale competente, atât din cuprinsul articolului 5 alineatul (2), cât și din cel al articolului 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86 rezultă că aceste autorități dispun de o marjă de apreciere, printre altele, atunci când examinează existența sau inexistența legăturilor de familie, apreciere care trebuie realizată în conformitate cu dreptul național (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul/Consiliul, C-540/03, EU:C:2006:429, punctul 59, precum și Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 74).
- 53 Totuși, marja de apreciere recunoscută statelor membre nu trebuie să fie utilizată de acestea într-un mod ce ar aduce atingere obiectivului Directivei 2003/86 și efectului util al acesteia. În plus, astfel cum reiese din cuprinsul considerentului (2) al acestei directive, aceasta recunoaște drepturile fundamentale și respectă principiile consacrate de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctele 74 și 75).
- 54 Astfel, statelor membre le revine obligația nu numai de a interpreta dreptul lor național într-un mod conform dreptului Uniunii, ci și de a se asigura că nu se vor întemeia pe o interpretare a unui text de drept derivat care ar intra în conflict cu drepturile fundamentale protejate de ordinea juridică a Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul/Consiliul, C-540/03, EU:C:2006:429,

punctul 105, Hotărârea din 23 decembrie 2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, punctul 34, precum și Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 78).

- 55 Or, articolul 7 din cartă, care recunoaște dreptul la respectarea vieții private și de familie, trebuie să fie coroborat cu obligația de luare în considerare a interesului superior al copilului, recunoscut la articolul 24 alineatul (2) din cartă, și ținând seama de necesitatea întreținerii cu regularitate de către copil a unor relații personale cu ambii părinți, exprimată la articolul 24 alineatul (3) din cartă (Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul/Consiliul, C-540/03, EU:C:2006:429, punctul 58).
- 56 În consecință, dispozițiile Directivei 2003/86 trebuie interpretate și aplicate în lumina articolului 7 și a articolului 24 alineatele (2) și (3) din cartă, astfel cum reiese de altfel din cuprinsul considerentului (2) și al articolului 5 alineatul (5) din această directivă, care impun statelor membre să examineze cererile de reîntregire a familiei în cauză în interesul copiilor vizați și acordând atenția cuvenită favorizării vieții de familie (Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 80).
- 57 În această privință, autorităților naționale competente le revine sarcina să efectueze o evaluare echilibrată și rațională a tuturor intereselor aflate în joc, ținând seama în special de cele ale copiilor în cauză (Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții, C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 81).
- 58 Trebuie în plus să se țină seama de articolul 17 din Directiva 2003/86, care impune o individualizare a examinării cererilor de reîntregire (Hotărârea din 9 iulie 2015, K și A, C-153/14, EU:C:2015:453, punctul 60, precum și Hotărârea din 21 aprilie 2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, punctul 43), care trebuie să ia în considerare în mod corespunzător natura și soliditatea legăturilor de familie ale persoanei și durata reședinței sale în statul membru, precum și existența legăturilor familiale, culturale sau sociale cu țara sa de origine (Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul/Consiliul, C-540/03, EU:C:2006:429, punctul 64).
- 59 În consecință, le revine autorităților naționale competente, atunci când pun în aplicare Directiva 2003/86 și când examinează cererile de reîntregire a familiei, sarcina de a proceda, printre altele, la o evaluare individualizată care să țină seama de toate elementele relevante ale fiecărui caz și care să acorde, dacă este cazul, o atenție deosebită intereselor copiilor în discuție și preocupării de a favoriza viața de familie. În special, împrejurări precum vârsta copiilor în discuție, situația lor în țara lor de origine și gradul lor de dependență față de părinți pot influența sfera de aplicare și intensitatea examinării impuse (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul/Consiliul, C-540/03, EU:C:2006:429, punctul 56). În orice caz, astfel cum precizează punctul 6.1 din orientări, niciun factor considerat în mod separat nu poate determina în mod automat o decizie.

Cu privire la obligațiile care îi incumbă susținătorului reîntregirii, precum și membrului familiei sale vizat de cererea de reîntregire a familiei

- 60 În ceea ce privește obligațiile care le revin susținătorului reîntregirii, precum și membrului familiei sale vizat de cererea de reîntregire a familiei, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2003/86, o astfel de cerere trebuie să fie însoțită printre altele de „documente justificative care dovedesc legăturile de familie”. Articolul 11 alineatul (2) din această directivă prevede că aceste documente justificative trebuie să aibă caracter „oficial” și că, în lipsa lor, „statul membru ține seama de alte dovezi ale existenței acestor legături”. În ceea ce privește articolul 5 alineatul (2) al doilea paragraf din directiva menționată, acesta prevede că, „după caz, pentru a obține dovada existenței legăturilor de familie, statele membre pot organiza interviuri cu susținătorul reîntregirii și cu membrii familiei sale și orice alte cercetări pe care le consideră necesare”.

- 61 Or, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 57 și 71 din concluzii, rezultă din aceste dispoziții că susținătorul reîntregirii, precum și membrul familiei sale vizat de cererea de reîntregire a familiei au obligația de a coopera cu autoritățile naționale competente, în special pentru stabilirea identității lor, a existenței legăturilor lor de familie, precum și a motivelor care justifică cererea lor, ceea ce implică furnizarea, în măsura posibilului, a documentelor justificative solicitate și, dacă este cazul, a explicațiilor și a informațiilor solicitate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 14 septembrie 2017, K., C-18/16, EU:C:2017:680, punctul 38).
- 62 Această obligație de cooperare presupune, prin urmare, ca susținătorul reîntregirii sau membrul familiei sale interesat de cererea de reîntregire a familiei să furnizeze toate elementele de probă relevante pentru aprecierea realității legăturilor de familie pe care le invocă, dar și ca aceștia să răspundă la întrebările și la solicitările care le sunt adresate în această privință de autoritățile naționale competente, să rămână la dispoziția acestor autorități pentru interviuri sau alte cercetări și să explice, atunci când nu pot furniza documente justificative oficiale care să ateste legături de familie, motivele pentru care sunt în incapacitatea de a furniza aceste documente.

Cu privire la examinarea elementelor de probă furnizate și a declarațiilor făcute

- 63 În ceea ce privește examinarea de către autoritățile naționale competente a caracterului probant sau plauzibil al elementelor de probă, al declarațiilor sau al explicațiilor astfel furnizate de susținătorul reîntregirii sau de membrul familiei sale vizat de cererea de reîntregire a familiei, evaluarea individualizată cerută impune ca aceste autorități să ia în considerare toți factorii pertinenti, inclusiv vârsta, sexul, educația, originea și statutul social al susținătorului reîntregirii sau al membrului vizat al familiei sale, precum și aspectele culturale specifice, după cum precizează de asemenea punctul 6.1.2 din orientări.
- 64 Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 65, 66, 77, 79 și 81 din concluzii, rezultă că aceste elemente, aceste declarații și aceste explicații furnizate, pe de o parte, trebuie apreciate în mod obiectiv în raport cu informațiile atât generale, cât și specifice pertinente, obiective, fiabile, precise și actualizate privind situația din țara de origine, inclusiv, printre altele, starea legislației și modul în care aceasta este aplicată, funcționarea serviciilor administrative și, dacă este cazul, existența unor deficiențe care afectează anumite localități sau anumite grupuri de persoane din țara menționată.
- 65 Pe de altă parte, autoritățile naționale trebuie să țină seama de asemenea de personalitatea susținătorului reîntregirii sau a membrului familiei sale vizat de cererea de reîntregire a familiei, de situația concretă în care se află aceștia și de dificultățile speciale cu care se confruntă, astfel încât cerințele care pot fi impuse în ceea ce privește caracterul probant sau plauzibil al elementelor furnizate de susținătorul reîntregirii sau de membrul familiei sale, în special pentru stabilirea incapacității de a furniza documente justificative oficiale pentru legăturile de familie, să fie proporționale și să depindă de natura și de nivelul dificultăților cu care aceștia se confruntă.
- 66 Astfel, potrivit considerentului (8) al Directivei 2003/86, o atenție deosebită ar trebui acordată situației refugiaților, ca urmare a motivelor care i-au constrâns să își părăsească țara și care îi împiedică să ducă o viață în familie normală în țara lor. După cum se precizează de asemenea la punctul 6.1.2 din orientări, situația specială a refugiaților presupune că este adesea imposibil sau periculos pentru refugiați sau membrii familiei acestora să prezinte documente oficiale sau să intre în contact cu autoritățile diplomatice sau consulare din țara lor de origine.
- 67 În plus, rezultă din considerațiile de mai sus că, în cazul în care susținătorul reîntregirii își încalcă în mod flagrant obligația de cooperare care îi revine sau în cazul în care este clar, pe baza elementelor obiective de care dispun autoritățile naționale competente, că cererea de reîntregire a familiei are caracter fraudulos, respectivele autorități naționale au dreptul de a respinge această din urmă cerere.

- 68 În schimb, în absența unor astfel de împrejurări, lipsa documentelor justificative oficiale care să ateste legături de familie, precum și eventuala lipsă de plauzibilitate a explicațiilor furnizate în această privință trebuie considerate simple elemente care trebuie luate în considerare cu ocazia evaluării individualizate a tuturor elementelor pertinente ale speței și nu scutesc autoritățile naționale competente de obligația prevăzută la articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86 de a lua în considerare alte dovezi.
- 69 Astfel, după cum amintește de asemenea punctul 6.1.2 din orientări, articolul 11 alineatul (2) din această directivă afirmă explicit, fără a lăsa o marjă de apreciere în această privință, că lipsa documentelor justificative nu poate fi unicul motiv pentru respingerea unei cereri și obligă statele membre, în astfel de situații, să țină seama de alte dovezi ale existenței legăturii de familie.

Cu privire la conformitatea cu cerințele Directivei 2003/86 a examinării efectuate de secretarul de stat a cererii în discuție în litigiul principal

- 70 În speță, în deciziile sale din 12 mai 2016 și din 27 octombrie 2016, secretarul de stat a considerat, printre altele, că doamna A. nu furnizase niciun document justificativ oficial privind decesul părinților lui E. și existența unei tutele exercitate de aceasta asupra copilului minor și nici nu prezentase o explicație plauzibilă cu privire la incapacitatea sa de a furniza astfel de documente justificative, în condițiile în care, potrivit secretarului de stat, în Eritreea era posibilă obținerea unor documente de acest tip.
- 71 Cu toate acestea, este cert că, în ședința din 13 septembrie 2017 în fața instanței de trimitere, secretarul de stat a renunțat la obiecția sa referitoare la lipsa documentelor justificative oficiale referitoare la existența tutelei exercitate de doamna A. asupra lui E., după ce a constatat că, în dreptul eritreean, o astfel de tutelă era acordată de drept.
- 72 Rezultă că decizia de respingere a cererii de reîntregire a familiei în discuție în litigiul principal se bazează în prezent doar pe lipsa certificatelor de deces ale părinților biologici ai lui E. și pe caracterul neplauzibil al explicațiilor furnizate în această privință de doamna A.
- 73 În ședința în fața Curții, guvernul neerlandez a susținut că ar fi necesar să se dovedească decesul părinților biologici ai lui E. pentru a se exclude ipotezele unei răpiri a copilului sau chiar a unui trafic de persoane.
- 74 Or, și sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere, trebuie să se considere, în primul rând, că din dosarul aflat la dispoziția Curții nu reiese nicio încălcare a obligației de cooperare care îi revine doamnei A. Astfel, este cert că aceasta din urmă a răspuns la toate întrebările și solicitările care i-au fost adresate în cursul procedurii administrative de secretarul de stat și în special că aceasta a arătat motivele pentru care ea și E. fuseseră, din punctul său de vedere, în incapacitatea de a furniza documentele justificative oficiale care să ateste legături de familie solicitate de autoritățile menționate.
- 75 Cu privire la acest din urmă aspect, astfel cum reiese din dosarul aflat la dispoziția Curții, doamna A. a susținut, în primul rând, că eliberarea certificatelor de deces în Eritreea nu intra în competența serviciilor de stare civilă din Asmara (Eritreea), ci în cea a administrațiilor locale, la care procedura de eliberare ar varia de altfel destul de mult în funcție de localități. În continuare, doamna A. a subliniat că nu fusese niciodată în posesia unor astfel de certificate, întrucât era originară dintr-un sat mic și nu ieșea din casă decât în caz de nevoie, iar deținerea certificatelor de deces era neobișnuită. În sfârșit, în prezent, i-ar fi imposibil să obțină respectivele certificate, întrucât ea și E. părăsiseră Eritreea în mod ilegal, astfel încât solicitarea unor astfel de certificate prin intermediul unor cunoștințe locale le-ar fi expus pe acestea unor eventuale „legături cu diaspora”, le-ar fi pus în pericol familia rămasă în Eritreea și ar fi expus-o unui risc de a trebui să plătească o „taxă de diaspora”.

- 76 În al doilea rând, reiese din același dosar că, deși secretatul de stat a ținut seama, în vederea examinării caracterului plauzibil al explicațiilor furnizate de doamna A., de informațiile generale disponibile referitoare la situația din Eritreea, nu rezultă în mod clar că acesta a ținut seama de modul în care legislația relevantă este aplicată, nici de faptul că funcționarea serviciilor de stare civilă ale acestei țări depinde, după caz, de diferite contexte locale. În plus, dosarul menționat nu permite nici să se verifice dacă și, eventual, în ce măsură acesta a luat în considerare personalitatea și situația concretă a doamnei A. și a lui E., precum și dificultățile specifice cu care aceștia s-au confruntat, potrivit declarațiilor lor, înainte și după fuga din țara lor de origine.
- 77 În al treilea rând, niciun element din dosarul aflat la dispoziția Curții nu evidențiază faptul că secretarul de stat ar fi luat în considerare vârsta lui E., situația lui de refugiat în Sudan, țară în care acesta ar fi, potrivit indicațiilor furnizate de doamna A., plasat într-o familie substitutivă fără nicio legătură de familie, sau interesul superior al acestui copil, astfel cum s-ar prezenta acest interes în asemenea împrejurări. Or, dacă afirmațiile doamnei A. s-ar dovedi adevărate, admiterea cererii de reîntregire a familiei în discuție în litigiul principal ar putea fi singurul mijloc de a-i asigura lui E. posibilitatea de a crește în mediul familial. Or, astfel cum s-a arătat la punctul 59 din prezenta hotărâre, astfel de împrejurări pot influența întinderea și intensitatea examinării impuse.
- 78 Deși autorităților naționale competente le este permisă efectuarea unor demersuri pentru a detecta cereri frauduloase de reîntregire a familiei, intervenite într-un context de răpire de copii sau chiar de trafic de persoane, după cum susține în mod întemeiat guvernul neerlandez, această împrejurare nu scutește respectivele autorități de obligația de a lua în considerare interesul superior al unui copil care este posibil să se afle în condiții cum sunt cele descrise de doamna A.
- 79 În plus, lipsa certificatului de deces al părinților biologici și caracterul insuficient de plauzibil al explicațiilor furnizate pentru justificarea acestei lipse nu pot, prin ele însele, să permită să se concluzioneze că cererea de reîntregire a familiei în cauză intervine în mod necesar într-un context de răpire de copii sau de trafic de persoane. În această privință, rezultă din articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86, potrivit căruia statul membru în cauză ține seama de alte dovezi ale existenței legăturilor de familie și nu se poate întemeia numai pe lipsa documentelor justificative, interpretat în lumina articolului 7 și a articolului 24 alineatele (2) și (3) din cartă, că autoritățile naționale pot fi ținute, în funcție de împrejurările speței, să procedeze la verificări suplimentare necesare precum un interviu cu susținătorul reîntregirii, pentru a exclude existența unor astfel de fenomene.
- 80 Îi revine instanței de trimitere, singura care cunoaște în mod direct litigiul cu care este sesizată, sarcina să verifice, ținând seama de elementele arătate la punctele precedente, dacă examinarea realizată de secretarul de stat a cererii în discuție în litigiul principal este conformă cu cerințele Directivei 2003/86.
- 81 Având în vedere toate considerațiile precedente, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în sensul că se opune, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, în care o cerere de reîntregire a familiei a fost formulată de o susținătoare a reîntregirii care beneficiază de statutul conferit prin protecția subsidiară în favoarea unui minor a cărui mătușă și pretinsă tutoare este și care locuiește în calitate de refugiat și fără o legătură de familie într-o țară terță, respingerii acestei cereri pentru simplul motiv că susținătoarea reîntregirii nu a furnizat documentele justificative oficiale care să ateste decesul părinților biologici ai minorului și, prin urmare, caracterul efectiv al legăturilor sale de familie cu acesta, și considerării, de către autoritățile competente, ca neplauzibilă a explicației pe care susținătoarea reîntregirii a prezentat-o pentru a-și justifica incapacitatea de a furniza astfel de documente doar pe baza informațiilor generale disponibile referitoare la situația din țara de origine, fără luarea în considerare a situației concrete a susținătoarei reîntregirii și a minorului, precum și a dificultăților speciale cu care ei s-au confruntat, potrivit afirmațiilor acestora, înainte și după fuga din țara lor de origine.

Cu privire la cheltuielile de judecată

82 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă, în temeiul articolului 267 TFUE, să interpreteze articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care instanța de trimitere este chemată să se pronunțe cu privire la o cerere de reîntregire a familiei formulată de un beneficiar al statutului conferit prin protecția subsidiară, atunci când această dispoziție a devenit, în temeiul dreptului național, direct și necondiționat aplicabilă unei astfel de situații.
- 2) Articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în sensul că se opune, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, în care o cerere de reîntregire a familiei a fost formulată de o susținătoare a reîntregirii care beneficiază de statutul conferit prin protecția subsidiară în favoarea unui minor a cărui mătușă și pretinsă tutoare este și care locuiește în calitate de refugiat și fără o legătură de familie într-o țară terță, respingerii acestei cereri pentru simplul motiv că susținătoarea reîntregirii nu a furnizat documentele justificative oficiale care să ateste decesul părinților biologici ai minorului și, prin urmare, caracterul efectiv al legăturilor sale de familie cu acesta, și considerării, de către autoritățile competente, ca neplauzibilă a explicației pe care susținătoarea reîntregirii a prezentat-o pentru a-și justifica incapacitatea de a furniza astfel de documente doar pe baza informațiilor generale disponibile referitoare la situația din țara de origine, fără luarea în considerare a situației concrete a susținătoarei reîntregirii și a minorului, precum și a dificultăților speciale cu care ei s-au confruntat, potrivit afirmațiilor acestora, înainte și după fuga din țara lor de origine.

Semnături